

VADEMECUM* **pre zadávateľov úradných prekladov**

Úvod

- Smernica Európskeho Parlamentu a Rady 2010/64 (hovorí o preklade, základné dokumenty a EWA)
- QUALETRA
- Štandardy prekladateľských služieb
- Pre sudcov, prokurátorov, právnikov, policajtov, zamestnancov súdov, prekladateľské agentúry a pod.

Definícia: Úradní prekladatelia (nazývajú sa aj súdni tlmočníci /prekladatelia, certifikovaní alebo autorizovaní súdni tlmočníci/prekladatelia, úradní tlmočníci/prekladatelia, a pod.) prekladajú právne listiny, ako napr. doklady o občianskom stave, základné (súdne) dokumenty, dôkazové listiny a iné texty priamo súvisiace s vyšetrovacím a súdnym konaním.

- 1) Od úradných prekladateľov sa obvykle požaduje, aby prekladali nielen do svojho materinského jazyka, ale aj cudzieho jazyka/cudzích jazykov. Ich prekladateľskej kvalifikácii je preto potrebné venovať mimoriadnu pozornosť
- 2) Niektoré členské štáty EÚ vyžadujú od prekladateľov, aby sa stali úradní/súdni prekladatelia, aby im mohli byť zverené preklady právnych textov. Ich jazykové a právne vedomosti a kvalifikácia sa preverujú odbornou skúškou.
- 3) Pokiaľ je to primerané a možné, mal by sa aplikovať tzv. „princíp štyroch očí“, t.j. od úradných prekladateľov by sa malo požadovať, aby ich preklad preveril iný úradný prekladateľ. Tí, ktorí využívajú služby úradných prekladateľov nemusia mať žiadne obavy ohľadom zachovania mlčanlivosti, nakoľko úradní prekladatelia musia/mali by dodržiavať prísny etický kódex.
- 4) Úradní prekladatelia by mali mať prístup ku relevantným materiálom súvisiacim s textom zadaným na preklad, aby poznali obsah a terminológiu používanú v danom kontexte. (Najmä prekladateľské agentúry by nemali brániť priamemu kontaktu úradných prekladateľov s príslušnými materiálmi).
- 5) Vždy, keď je to možné, by mali byť materiály na preklad poskytnuté vo formáte, v ktorom ich môže úradný prekladateľ editovať (MS Word alebo podobný formát), aby sa proces prekladu zjednodušil a zvýšila sa jeho kvalita (využívanie prekladateľských pamätí a podobných nástrojov).
- 6) Pri zadávaní úradného prekladu by jeho zadávateľ mal stanoviť primeraný čas dodania úradného prekladu tak, aby umožnil úradnému prekladateľovi dostatočný čas na potrebnú rešerš, aby bola zabezpečená vysoká kvalita prekladu v primeranom pracovnom čase.
- 7) Úradní prekladatelia sa obvykle po získaní štatútu úradného prekladateľa zaviazujú dodržiavať etický kódex, alebo ich profesionálne združenia po vstupe do nich požadujú dodržiavať prísne etické pravidlá pri výkone svojej profesie (t.j. mlčanlivosť, profesionalita, atď.)

- 8) Úradní prekladatelia si cenia spätnú väzbu od klientov ohľadom nimi dodanej práce. Takýto vzťah medzi zadávateľmi a úradnými prekladateľmi prispieva k ďalšiemu zvyšovaniu kvality ich práce a vytvára medzi nimi konštruktívny pracovný vzťah.
- 9) Právne systémy členských štátov EÚ sú veľmi odlišné a preto nikdy nebude možné dosiahnuť úplnú zhodu základných pojmov. Úradní prekladatelia, súc si vedomí týchto rozdielov, by mali túto skutočnosť brať do úvahy a v prípade potreby čitateľom termíny vysvetľovať.
- 10) Autori právnych listín, ktoré sa budú prekladať, by mali vedieť, že právne systémy iných krajín sa líšia od ich právneho systému a preto by mali používať priamy jazyk, ktorý umožní prekladateľom a čitateľom ľahšie pochopiť prekladaný text (mali by sa podporovať snahy štandardizovať textové moduly právnych textov na úrovni EÚ aj členských štátov)
- 11) Práca úradných prekladateľov by mala byť primerane odmenená. Každá krajina, ktorá stanoví sadzbu/odmenu zákonom, by mala zaviesť aj príplatky za náročnosť textu, expresné dodanie práce a mimoriadny pracovný čas (noc, víkendy a štátne sviatky).

V Antverpách, 10. 12. 2014

EULITA / Liese Katschinka

* VADEMECUM pre zadávateľov úradných prekladov bolo pripravené v rámci projektu QUALETRA. Účastníci Záverečnej konferencii QUALETRA v Antverpách, ktorá sa konala 16. a 17. októbra 2014, mali možnosť predkladať ďalšie návrhy, ktoré sú zapracované. Víťame ochotu zadávateľov toto VADEMECUM používať a ďalej šíriť.